

ACTIVITĂȚI ARTISTICE EXTRAȘCOLARE**Condiții de desfășurare a activităților artistice extrașcolare**

Există în societatea actuală un interes deosebit pentru dezvoltarea creativității, insistându-se asupra modului în care poate fi descoperită și cultivată această latură umană importantă. Noțiunea de creativitate este introdusă destul de recent în lucrările de specialitate deoarece orientările tradiționale asociau funcția creatoare geniului. Odată cu apariția teoriilor unanimiste, creativitatea nu a mai fost privită atât de restrictiv, ci mai degrabă a fost considerată o funcție specific umană. Termenul de creativitate provine din latinescul „creare” și înseamnă „a zămisli”, „a făuri”. El a fost introdus prima dată în psihologie în 1938, iar din momentul în care acest concept a atras atenția specialiștilor, au apărut numeroase definiții ale creativității. În Dicționarul de pedagogie, termenul este definit ca și capacitatea intelectuală de a elabora idei, teorii, modele originale plecând de la date preexistente. S-a observat că, după cum există mai multe tipuri de inteligență (spațială, simbolică, semantică, socială), așa se întâmplă și cu funcția creativă, un individ neputând fi creativ în toate domeniile. Conceptul de creativitate se aplică deja, atât copilului care se joacă, cât și inventatorului sau omului de artă.

Ereditatea și mediul educogen în dezvoltarea individului

Oamenii se nasc cu înzestrări diferite, mai generoase ori mai sărace. Zestrea ereditară prescrie limite superioară până la care poate ajunge individul în cursul vieții sale, dar nu asigură și atingerea acestui vârf. Căci intervine mediul (poate s-a născut într-un trib primitiv), educația (în familia, școală, în statul respectiv), personalitatea fiecăruia (comoditate, pasiuni colaterale) și altele. Mediul favorabil, care stimulează sau cel puțin pune piedici, poate ajuta individul să se ridice la nivelul prescris de codul său genetic. Dar îl pot și împiedica, mai ales pe cei care nu dispun de forța răbdătoare a geniului. Se consideră acum că prin educație se pot forța limitele impuse de ereditate.

Mediul familiar și școala sunt doi factori ce trebuie menționați atunci când vorbim de cultivarea creativității. Mediul familiar are un rol decisiv, creând premisele dezvoltării unui copil creativ. Climatul familiar trebuie să aibă anumite caracteristici pentru a favoriza apariția creativității: nonconvenționalism, libertate de exprimare, umor, permisivitate. Jean Piaget susține că dispoziția de a crea este o însușire întâlnită la toți oamenii, și care se manifestă cel mai bine în copilărie. Mediul școlar este cel care descoperă și cultivă creativitatea prin mijloace specifice, iar în momentul de față se subliniază rolul strategiilor activ-participative.

Potențialul uman creativ

Cea mai mare parte a oamenilor consideră creativitatea ca fiind apanajul artiștilor, al savanților și inventatorilor și că ea nu este accesibilă oamenilor obișnuiți cu activități cotidiene. Rezultă, cum spune Ned Herrmann - *că oamenii obișnuiți sunt adesea intimidați de către persoanele creative, nevăzând nuanțele existente în noțiunea de geniu*. Realitatea este că mare parte a creativității individuale are aspecte modeste: nimic din Simfonia a IX-a de Beethoven, nimic din invențiile lui Edison, nimic din tablourile lui Picasso. Omul obișnuit rezolvă problema banale legate de aranjarea spațiului ambiental, încercări naive de literatură, felul cum se îmbracă, punerea pe muzică a unor versuri. El consideră aceste preocupări ca o simplă tehnică sau un mod de a petrece timpul liber, uitând că și aceste activități sunt creative.

Creativitatea- afirmă Brunet- *poate să se exprime în raporturile cu copiii, în exercitarea unei meserii, în raporturile afective, în formulare unei teorii fizice sau în pictarea unui tablou*. Un asemenea punct de vedere cu privire la creativitate pune în evidență următoarele:

- 1) toate ființele umane sunt capabile de creativitate - aceasta făcând parte din patrimoniul individual;
- 2) nu este necesar să fii geniu pentru a fi creativ;
- 3) creativitatea poate fi stimulată și dezvoltată prin experiențe de viață și prin programe specializate.

Atitudinea creativă a profesorului

O condiție principală ce trebuie realizată la lecție pentru înfăptuirea cerințelor creativității este crearea unui mediu favorabil în vederea unei colaborări benefice între profesor și elevi. Predarea, ca un proces creativ, presupune ca profesorul să medieze între elev și lumea ce-l înconjoară. *A media*, precizează Alice Miel, *înseamnă a fi un instrumental unei persoane când aceasta își experimentează mediul său și caută sensuri*.

Misiunea de educator al profesorului nu încetează odată cu terminarea lecției, ci se manifestă și dincolo de cadrele acesteia. Profesorul trebuie să cunoască potențialul creativ al fiecărui elev, să observe manifestările creative ale elevilor nu numai în timpul orei ci și în activitățile extracurriculare, să le formeze obișnuința aprecierii. Aspirațiile elevilor, valorile morale și intelectuale prețuite de către ei, acționează asupra personalității, încă maleabile, a acestora, dobândind atributele spre care tind și pe care le valorizează. Profesorul va trebui să fie un model pozitiv pentru elevi, revenindu-le rolul de a stimula creativitatea și originalitatea elevilor.

Elemente metodice pentru dezvoltarea creativității

Unul din obiectivele cadru din Curriculum Național pentru educația muzicală este acela de cultivare a sensibilității, a imaginației și creativității muzicale. Acest obiectiv pune profesorul în

o problemă mai greu de rezolvat. Educația muzicală nu dispune de aceleași condiții pe care le are, de exemplu, educația plastică, pentru încurajarea creativității.

Cultivarea creativității poate urma trasee accesibile elevilor:

- potrivirea unor formule ritmice pentru anumite versuri cunoscute elevilor;
- inventarea unei melodii simple pe texte recomandate;
- improvizații ritmice, (instrumente de percucie) melodice și ritmico-melodice;
- modificarea conștientă a unor teme muzicale;
- inventarea unor jocuri care să se integreze în anumite cântece;
- pregătirea unui spectacol artistic;

Creativitatea trebuie extinsă și spre activitatea interpretativă în prezentarea de către elevi a anumitor serbări și momente artistice în fața unui public. O altă modalitate de încurajare a creativității este jocul didactic. Este vorba în primul rând de jocul cu caracter creativ, asemănător celui din folclorul copiilor, unde copiii inventează anumite scenarii și creează numere muzicale adecvate. Enumerăm câteva jocuri muzicale și jocuri artistice:

- „dirijorul” – elevul dirijează “corul” clasei sau un ansamblu instrumental;
- „compozitorul” – elevul alcătuiește un acompaniament ritmic la o melodie, alege instrumentele adecvate conținutului muzicii;
- „ghicește cine cântă” – dintre elevii clasei, sau ce voce, ce instrument se aude într-o lucrare;
- alegerea muzicii potrivite la o poveste, prezentare Power-Point, dans, poezie;
- pantomima muzicală – redarea prin gesturi a ceea ce îi transmite muzica, dialogul muzical, cântatul în grup.

Rolul muzicii în formarea umană

În urma unor cercetări întreprinse în ultimul secol, specialiștii Anne Bustarret, Herbert Read, Robert Glaton, Liviu Comes, George Breazu, Jean Lupu, au constatat că cei care au beneficiat de educație muzicală și practică muzică, au o evoluție intelectuală superioară prin: gândire logică, memorie durabilă, voință, imaginație, creativitate, disciplină, bun - simț, punctualitate, atenție distributivă, afectivitate. Muzica educă și dezvoltă o serie de procese psihice superioare (gândirea), ce devin productive și la alte activități și în alte domenii: analiza, sinteza, comparația, asocierea, disocierea, abstractizarea, generalizarea, concretizarea, de asemenea beneficiarii unei educații muzicale au un limbaj mai fluent, expresiv, dicție clară, nuanță și frazare corectă, scriere corectă, auz fonematic dezvoltat, își însușesc mai repede și corect pronunția.

Randamentul intelectual al elevilor cunoaște o curbă ascendentă. S-a constatat că atunci când se lucrează pe fond muzical, productivitatea muncii crește în procent de 40%; muzica selectată după

preferințe, temperament, cultură acționează pozitiv, stimulând creativitatea. Specialiștii recomandă ca terapie cântatul vocal (mai ales), ce are efect benefic (fizic, intelectual, emoțional), declanșând aptitudini latente și capacități nebănuite.

Cântarea vocală și instrumentală

Calea cea mai concretă și directă de a ajunge în universal muzicii o reprezintă activitatea muzicală reală, prin practica muzicală. Activitatea centrală a întregului proces de educație muzicală (din punct de vedere senzorial, cognitiv și afectiv) o constituie cântarea (vocală și instrumentală). Prin aceasta se realizează: educarea auzului muzical, cultivarea memoriei muzicale, a atenției auditive, formarea și dezvoltarea deprinderilor de interpretare, câștigarea respectului și atașamentului pentru muzică.

Practica vocală și instrumentală se regăsește în activitatea pe care o desfășor cu elevi, în cadrul unui cerc de muzică ușoară și cântare corală. Activitatea desfășurată este eficientă și are o finalitate „palpabilă”.

Tehnica pe care am aplicat-o și pe care am pus accent a fost aceea de atragere către semnificația expresiei artistice: abordarea unui repertoriu îndrăgit de către elevi potrivit diferitelor evenimente dar și vârstei respective. Prin modul de prezentare, trăirea estetică, colaborarea cu elevii, deschierea la ideile pe care aceștia le prezintă, cadrul în care ne desfășurăm activitatea, toți acești factori îi consider foarte importanți în apropierea copilului de muzică, de cultură, de frumos.

Prof. Raicu Claudia Marilena
Liceul Teoretic “Grigore Moisil” Tulcea